

“La via més ràpida per a crear un estat palestí és el mur de Cisjordània”

“L'estiu passat, lluny dels mitjans de comunicació, van passar coses molt importants. Olmert va reunir-se amb Mahmud Abbas vuit vegades. Tots dos van parlar dels temes més crítics del procés de pau, i ningú no se'n va adonar. Van estar vint hores, tots sols, cara a cara, i van entrar en el tema dur de l'estatut definitiu entre israelians i palestins. Com és possible això, després de set anys d'*intifada*? És clar que hi té a veure la victòria de Hamàs a Gaza, la divisió dels palestins, el fet que tant Olmert com Abbas siguin uns líders febles... A més, hi ha una pressió molt forta de Condoleezza Rice i de la Unió Europea per tal d'engegar ara el procés. També hi ha un ogre, que és Hamàs, i ningú no vol que Hamàs s'apodere de Cisjordània.” Parla Henrique Cymerman, periodista d'Antena 3 i *La Vanguardia* a l'Orient Mitjà, nomenat millor corresponent al Festival de Cinema de Nova York, on també va guanyar el premi al millor documental de 2004 pel reportatge *Un suicida en el cuarto de los niños*. Ha rebut la més alta distinció de Portugal.

—**I Bush? Penseu que Bush sent la veu de la història, de passar a la història havent encarrilat el conflicte?**

—El sobretot vol refer la seua imatge després d'haver-se enterrat al pantà iraquí. Un èxit a l'Orient Mitjà seria, per a Bush, una grandíssima notícia, i per això cal que durant el seu mandat es facen passes per crear un estat palestí. És a dir, que s'impose la *visió de Bush*, l'única idea pràctica que ha llançat als seus anys de mandat pel que fa a l'Orient Mitjà.

—**A Annapolis Israel oferirà a Abbas de crear un estat palestí?**

—Olmert i la seua ministra d'exteriors, Tzipi Livni, veuen clar que a Israel el 70% de l'opinió pública dona suport a la creació d'un estat palestí al costat d'Israel. Tot i que a Europa això no és sabut, la via més ràpida per a crear aquest estat és l'anomenat *mur de Cisjordània*, ja que als colons jueus els resulta més

Henrique Cymerman, periodista de llarga trajectòria a l'Orient Mitjà, és moderadament optimista sobre el resultat de la cimera israeliano-palestina d'aquest dimarts 27 a Annapolis (EUA).

diffícil de viure-hi i en algun moment hauran de replegar-se. És urgent, aquest estat: si no, els moderats palestins tindran molt difícil de mantenir el tarannà negociador i els radicals guanyaran terreny. Si els israelians són consultats en referèndum, acceptaran l'estat palestí sempre que se'ls garanteixi seguretat, sobretot ara que el terrorisme ha minvat i que veuen Abbas compromès contra aquest terrorisme. Amb això n'hi ha prou, per a comprar l'opinió pública israeliana.

—**I el 30% que s'hi nega, a la creació d'un estat palestí...**

—El sector dur, ideològic i radical són unes 80.000 persones. Ells són el gran problema, però estan en clara minoria: a Israel hi ha set milions d'habitants.

—**Olmert, de centre, era dretà; el ministre Barak és un històric laborista, i l'ex-president Sharon, conservador. Tots tres conflueixen al mateix partit, Kadima. És més factible la pau, així?**

—Un gran sector de la dreta nacionalista israeliana ha entès que és impossible de continuar la política d'ocupació i que el futur d'Israel demana un compromís amb els palestins. Kadima és conseqüència que els israelians han obert els ulls. La diferència ideològica entre el sector pragmàtic provinent del Likud i el laborisme és ínfima! Mai no s'havia produït una barreja com aquesta a Israel, i crec que és producte de la *intifada*. Kadima

ha nascut pel *big bang* de la política israeliana, i sobretot és clau el canvi que els darrers anys va fer una persona molt odiada a Occident, gairebé com si fóra Milosevic: Ariel Sharon. Ell, amb Olmert a l'ombra, és el vertader arquitecte del canvi polític a Israel. El dur Sharon va adonar-se que calia aquest nou rumb, que ha redundat en l'esclat econòmic del país. Sharon va dir que els colons havien de marxar... A Europa no s'entén ben bé què passa a Israel. Hi ha un excés d'informació, i ahora un excés d'estereotips.

—**Sovint sembla que Israel és el dolent de la pel·lícula, i Palestina, el bo.**

—Sí, però la vida real no és un *western* americà. Hi ha dues veritats enfrontades, i a Europa tendeixen a veure les coses blanques o negres, de forma dicotòmica.

—**Parlem de Jerusalem. La solució pot ser que cadascú es quede amb els barris que ara ocupa?**

—És més complex, però aquesta és la base d'una possible solució, com va plantejar-se a Camp David, on fins i tot van repartir-se el cel i el subsòl. El problema de Jerusalem és la mancança de valentia política per tal de proposar una solució a les seues opinions públiques. Al capdavall, la solució és clara: els barris palestins, per als palestins; els jueus, per als jueus, i un règim compartit a les zones sagrades.

—**A Hamàs no li agrada Annapolis.**

—Hamàs mira de boicotar la cimera.

—**Si bé no esclaten bombes...**

—No es percep perquè no té èxit, però cada dia ho intenten. Els serveis de seguretat israelians s'hi han infiltrat a fons i disposen de grans col·laboradors palestins, que en canvi de diners faciliten informació que no es tenia ara fa set anys. I no sols Hamàs vol boicotar Annapolis: darrere seu hi ha qui mou totes les cordes a l'Orient Mitjà, que és l'Iran, gràcies al qual aquestes organitzacions tenen finançament, entrenament... A l'Iran, també el preocupa Annapolis.

—**Com veuria l'Iran un acostament israeliano-palestí?**

—A l'Iran hi ha una lluita interna important, no tots els iranians són Ahmadi-nejad. Aquest líder cada tres dies afirma que cal esborrar Israel del mapa, una amenaça que no té precedents enlloc del món. L'Iran pot ser una potència nuclear en un tres i no res, i Israel té la mida de Galícia! Els durs de l'Iran miren de fer boicot a qualsevol progrés en el diàleg entre totes dues parts. Caldria tornar a la filosofia de Rabin, als 90: "Mirarem d'aconseguir la pau com si no hi haguera terrorisme, i lluitarem contra el terrorisme com si no hi haguera procés de pau", va dir. Les organitzacions radicals no poden tenir a la mà l'aixeta de la pau.

—I Síria?

—Síria es balanceja sobre els dos mons. El president al-Ashad, encara no sap què vol ser quan siga gran. No sap si vol ser un Ahmadinejad o un Abbas o un Mubàrak. Té una gran influència de l'Iran i del Líban, però, d'una altra banda, vull creure que ell vol fer un pas cap a Occident. Quan diu a Israel que vol negociar la pau, de vegades ho fa sincerament. Després, però, permet que passen míssils i armes de l'Iran a Hezbol·là per territori siria, hi ha assassinats polítics, construeix una central nuclear amb l'ajuda de Corea del Nord... Quan comparteixes llit amb algú, has de saber qui és. Síria no ha de flirtejar amb tothom.

—Per què no se n'ha parlat gaire, de la cimera d'Annapolis?

—Per dos factors: l'un, la decepció; la gent ja està cansada de tants intents fallits. L'altre, encara més important, és que no sols hi ha la voluntat de l'administració nord-americana i les necessitats d'Olmert i Abbas, sinó també del món sunnita. Hi ha una coalició de quatre països de l'Orient Mitjà de la qual es parla ben poc: Egipte, Jordània, l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units. La seua gran preocupació és l'Iran, i amb Abbas miren de crear una aliança a fi de sentir-se més protegits per Occident davant l'Iran. Israel també es reuneix periòdicament amb els caps dels serveis secrets de tots aquests països.

—Arafat, a Camp David, tenia més suport del poble palestí que no Abbas ara, i va fer-se enrere a última hora. Què us fa pensar que un hipotètic acord seria ben rebut pels palestins?

—Hi ha grans diferències entre tots dos. Jo sóc el periodista estranger que més vegades va entrevistar Arafat, i pen-

"Arafat era un líder guerriller de primera línia, però no un estadista. Abbas és un pragmàtic, un home de pau, un demòcrata i no un corrupte, com alguns dirigents palestins."

se que era un líder guerriller de primera línia, però no un estadista. Li mancava la valentia de fer com David Ben Gurion el 1948, quan va declarar un estat jueu sobre un territori ínfim i molt difícil de defensar. Arafat pensava que acceptar aquell acord implicava el seu funeral. Tant Camp David com més endavant Taba oferien acords molt justos per a totes dues parts. El 98% de Cisjordània, el 100% de Gaza, la divisió de Jerusalem... Va ser una llàstima, que no ho acceptara,

Arafat. Com va dir un dels grans ministres d'Afers Estrangers israelians, Abba Eban, "els palestins no perden ni una oportunitat de perdre una oportunitat". En canvi, Abbas és un pragmàtic, un home de pau, un demòcrata —no estic convençut que Arafat ho fóra—, no és corrupte —com alguns dirigents palestins—, per a ell la política és una opció i no una obsessió. Abbas vol fer alguna cosa gran, i el seu primer ministre —Salam Fayad— també és un home molt vàlid.

—**I si Annapolis no rutlla?**

—Només quedaria una última oportunitat, una de sola, per al-Fatah: Maruan Barguti, avui empresonat i que és la carta que tothom guarda a la màniga. Podria ser el Nelson Mandela palestí.

—**Hamàs l'acceptaria?**

—Dels líders nacionalistes palestins d'al-Fatah, aquest és el més acceptat. El veuen com un guerrer, era el cap de l'estat major de la *intifada*. Israel ha alliberat el seu fill, que vivia amb ell a la mateixa cel·la, en un gest de distensió.

—**No s'ha valorat prou, la retirada d'Israel de la franja de Gaza?**

—Hi ha un costat positiu i un de negatiu: s'ha trencat un mite amb vista al futur —el líder dur d'Israel, Ariel Sharon, el pare de la colonització, ha estat qui ha desmantellat els assentaments, i això té un efecte psicològic brutal a llarg termini sobre la societat israeliana—, i aquest camí és inexorable; ahora, però, s'ha demostrat que no es poden fer passes unilateralment, com féu Israel al Líban l'any 2000 i a Gaza després. Hezbol·là i Hamàs s'han apoderat de tots dos territoris. Una retirada ha de ser negociada amb un interlocutor que després controle la zona. Tothom ha entès que no és bo optar per les retirades unilaterals.

—**Retornem als estereotips sobre l'Orient Mitjà dels quals parlàveu abans. Per què tants intel·lectuals europeus d'esquerra són pro-palestins?**

—Hi ha molta ignorància, molts prejudicis... S'associa Israel a Bush, i Israel no és Bush. Certament, Bush té interès a donar suport a Israel, però igual com fa amb Egipte, amb Jordània o amb uns altres països que li resulten còmodes, estratègicament. Israel, però, és molt lluny de ser un agent nord-americà. Ans al contrari, a Israel la tendència és molt més pro-europea... Israel és a només trenta minuts de Xipre, de la Unió Europea, i de fet la UE té la intenció que Israel s'hi acostee encara més, a través de determinats acords. La incomprensió envers Israel prové de la terrible imatge que és veure un xiquet davant un tanc, però la realitat és força més complicada: ni Israel és un tanc, ni els palestins un xiquet. De vegades hi ha posicions, de part de sectors *progres* europeus i especialment espanyols, que fan mal als palestins. Ho són tant, de pro-palestins, que els fan mal! Amb un dels assessors del president Abbas parlàvem l'altre dia que, en aquest

“Ni Israel és un tanc, ni els palestins un xiquet”

“Si Annapolis no hi va, només quedarà l'opció de Barguti”

“El fonamentalisme pro-palestí dels *progres* europeus i sobretot espanyols no ajuda ningú.”

punt, hi ha gent més papista que el papa. Em deia que sovint hi arriben espanyols de tota mena d'organitzacions, alguns d'ells intel·lectuals, i que ell se sent l'advocat defensor d'Israel. Aquest fonamentalisme pro-palestí no ajuda ningú. Qui vulga ajudar els palestins, que ajude els moderats de tots dos costats a arribar a un compromís històric, que deixi de banda la prepotència que significa jutjar els israelians des de València, Madrid o Barcelona. Senyors: tots dos pobles lluiten per la seua supervivència. El mur és terrible, és antistètic, no n'hi hauria d'haver, al món! Aquest mur, però, ha evitat que moriren persones innocents i permet que els pares envien els xiquets a escola sense por que no retornen.

—**Com veieu el tractament que en fa la premsa, del conflicte?**

—Hi ha hagut un canvi, dels primers anys d'*intifada* ençà. Alguns van adonar-se que havien anat massa lluny, que

havien caigut en una guerra de propaganda. Més d'un periodista espanyol va ser víctima de la guerra de propaganda del costat palestí. Algú, també, del costat israelià, però van ser majoria els primers. Com a periodista, has d'anar més enllà de la declaració de deu segons d'un xiquet palestí, has de furgar més. Jo, quan mostre el micròfon, ja sé què em diran sense ni tan sols preguntar-los. Cal anar més enllà, també, d'allò que diuen les agències. No es pot ser del tot objectiu, però sí honest. El *new journalism*, en canvi, barreja informació i opinió, oculta l'opinió d'un costat... No n'hi ha prou de llegir *The Jerusalem Post* o el *Palestine Times*, ni limitar-te a veure què diuen Associated Press o Reuters, sinó que cal parlar amb la gent, seure als cafès, entrar a les cases, visitar-los al Ramadà o al Sàbat, anar amb els joves a les universitats... És una feina d'antropòleg.

—**La imatge d'ara fa un any de José Luis Rodríguez Zapatero amb la *kufiya*, a Alacant, era oportuna?**

—És una d'aquestes coses que es fan sense pensar-les, tot i que sempre cal pensar en el més enllà. Què divertit, em posaré la *kufiya*! No, mireu, vós sou president d'un govern i doneu una imatge... Encara més quan el ministre Moratinos és una de les persones que més en sap, de l'Orient Mitjà, un dels millors amics de totes dues parts. Espanya gaudeix de la confiança dels uns i dels altres, i podria apostar molt més a fons per la pau a la zona... Per això, però, ha d'anar molt en compte amb aquesta mena d'actuacions, que et deixen fora de joc. La *kufiya* pot haver malnès la imatge de Zapatero davant els israelians, i és una llàstima. Moratinos podria contribuir, i molt, moltíssim més que no ens pensem, al diàleg entre Israel i Síria. En aquest sentit, primer cal que aprofundesca en l'acostament entre Espanya i Israel.

—**Antisemitisme i antisionisme són sinònims?**

—No, però l'antisionisme és, cada vegada més, una forma d'antisemitisme, i ara ja no s'hauria de posar en dubte el dret del poble jueu a tenir un estat, igual com el del poble palestí. És trist que 60 anys després de l'Holocaust hi haja cada vegada més sectors europeus que qüestionen el dret d'Israel a existir. Cal fer tot el possible per evitar aquesta tendència.

Víctor Maceda